

FUNDACJA
SCIENCE WATCH POLSKA

Webinarium

04.11.2020

PRAWO AUTORSKIE I PLAGIATY

TEORIA I PRAKTYKA

dr Justyna Bokajło

Uniwersytet Wrocławski

Wydział Nauk Społecznych

PLAGIAT – POCZĄTKI, ETYMOLOGIA

- Starożytny Rzym => plagiariusz. Ograniczający wolność
- "Plagium" wzięcie w niewolę człowieka przez plagiariusza, lub kradzież niewolnika

Martial do Fidentinusa:

„Sława sprawia, że ty, Fidentinus, recytujesz tłumowi moje książki, jak gdyby były tylko twoje.

Jeśli chcesz, aby nazywano je moimi, wyślę ci wiersze za darmo.

Jeśli chcesz, aby nazywano je twoimi, kup to, aby nie były moje”

(Jonathan Bailey, The World's First "Plagiarism")

✓ „Plagiat” słowo: słownik 1755

✓ „Plagiat” akt: oświecenie, oryginalność

PLAGIAT – ZAGADNIENIA DEFINICYJNE

- Braki definicyjne w pr aut
- Powszechnie: przywłaszczenie sobie autorstwa cudzego dzieła i rozpowszechnianie pod własnym nazwiskiem.

To kradzież własności intelektualnej lub artystycznej, korzystanie z wysiłków cudzych, pozbawianie prawa do autorstwa, informacji o nim

- Przestępstwo przywłaszczenia z art. 115 pr aut; przewinienie dyscyplinarne art. 287 (Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce)
- Przejęcie elementów twórczych bez względu na wielkość => Rozmiar przejęcia cudzego dzieła nie ma znaczenia!!

CO PLAGIATEM NIE JEST?

CZEGO NIE CHRONI PR AUT?

- pomysłów, odkryć, idei, metod działania
- Inspiracja stylem nie jest plagiatem
- „naśladownictwo jest najwyższą formą uznania”
- Twórczość równoległa
- Proces twórczy, działalność. Wyłącznie jego konkretny wynik

Czy można ochronić pomysł? Ideę?

=> przepisy art. 23 i 24 KC (o naruszeniu dóbr osobistych)

Czym są prawa osobiste?

⇒ Kodeks Cywilny, zwłaszcza art. 23 i definicja

⇒ „zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach”

⇒ Art. 24 zaniechania działania przez sprawcę, usunięcia skutków

⇒ Art. 448 naruszenie d.o. a skutek karny w tym materialny

RODZAJE PLAGIATU

- **CAŁOŚCIOWY** – treść całego utworu przejęta
- **CZĘŚCIOWY** – części utworu
- **JAWNY** – przejęcie wprost lub z minimalnymi zmianami (szyk zdania, usunięcie fragmentów)
- **UKRYTY** – większa interwencja plagiatora

PLAGIAT UKRYTY – rozważania 1.

Pr aut nie posługuje się terminami: plagiat; plagiat jawny; plagiat ukryty

Literatura przedmiotu:

„Plagiat ukryty, jak wskazuje sama nazwa (...), wiąże się najczęściej z dokonaniem określonych zmian np., redakcyjnych, stylistycznych, zarówno w sferze formalnej jak i treści bezprawnie wykorzystanego utworu.

Plagiator chcąc ukryć fakt wykorzystanie cudzego utworu, dokonuje jego modyfikacji, przykładowo parafrazując fragmenty cudzych utworów.

Aby nie zostać posądzonym o plagiat ukryty, należy właściwie oznaczyć ten fakt (przypis)” (S. Stanisławska- Kloc)

PLAGIAT UKRYTY – rozważania 2.

- Większa interwencja, zabiegi „przerabiające cudzy utwór” (powołanie na wyrok Sądu Najwyższego z 20 maja 1983 (sygn. akt I CR 92/83))

Rodzaje utworów:

- samoistny;
- zależny/ niesamoistny (opracowanie);
- inspirowany

-> w rozumieniu art. 2 pr. aut. „opracowanie cudzego utworu”.

-> opracowanie: adaptacja, tłumaczenie

Przy czym zgodnie z ust. 4. „Za opracowanie nie uważa się utworu, który powstał w wyniku inspiracji cudzym utworem” (-> konieczna zgoda na korzystanie, zbywanie, rozpowszechnienie -> przy założeniu zgodności z tzw. prawem zależnym, wg którego autor rzeczywisty wyraził zgodę na rozporządzanie jego utworem)

-> inspirowany – emocjonalno- psychologiczny charakter, nie jest opracowaniem. Przetworzony z indywidualnymi elementami, nie wskazujemy źródła inspiracji. (pomysł, idea)

Naśladownictwo, inspiracja nie są czynami zabronionymi, jednak prawdopodobieństwo identyczności wykonania utworu dosłownie w taki sam sposób przez dwie osoby nie jest możliwy! Czasem też trudno określić, co dokładnie, jakie elementy przejął naśladowca

PLAGIAT UKRYTY – rozważania 3.

? Co plagiatem ani plagiatem ukrytym nie jest?

- twórczość równoległa oraz nieświadome czerpanie z cudzej twórczości, kiedyś zasłyszanej (kryptominezja).

? Jak więc stwierdzić, że mamy do czynienia z plagiatem ukrytym?

- Spełnienie przesłanki przejęcia/ naruszenia elementów chronionych
- Przesłanki obiektywne o istnieniu przejawu twórczego, indywidualnego

art. 1. ust. 1 o prawie autorskim i prawach pokrewnych z 1994 (ostatnia nowelizacja lipiec 2020r):

Przedmiotem prawa autorskiego jest każdy przejaw działalności twórczej o indywidualnym charakterze, ustalony w jakiejkolwiek postaci, niezależnie od wartości, przeznaczenia i sposobu wyrażenia (utwór).

oraz dalej ust. 2 (co dokładnie), ust 3 (ustalenie nawet bez formy końcowej), ust 4 (ochrona twórcy)

? Indywidualny charakter twórczości?

- indywidualny wysiłek twórczy
- utwór stanowi novum, dzieło przybiera nową postać, jakieś wcześniej nie stosowane rozwiązanie
- Oryginalność to nie rutynowość, banalność
- Samodzielny charakter
- wyraża osobowość twórcy (w/w art. 1 pr aut)
- VIDE => UTWÓR (art. 1. ust 1 pr aut)

UTWÓR – rozważania 1.

- ✓ *„Każdy przejaw działalności twórczej o indywidualnym charakterze, ustalony w jakiejkolwiek postaci, niezależnie od wartości, przeznaczenia i sposobu wyrażenia”*
- ✓ *„indywidualna twórczość może być wyrażona poprzez dobór, układ, uporządkowanie składników utworu” (J. Barta, R. Markiewicz)*
- ✓ *„kompilacja wykorzystująca dane powszechnie dostępne pod warunkiem, że ich wybór, segregacja, sposób przedstawienia mają znamiona oryginalności” orzecznictwo, wyrok SN 25.01.2006*

UTWÓR – rozważania 2.

- Przedmiot pr aut (art. 1 ust 3) nawet gdy nie jest ukończony
- Nie pomysł w głowie => USTALENIE! Ale nie jest to jednoznaczne z UTRWALENIEM!
- Musi istnieć możliwość zapoznania się z utworem przez odbiorcę
- Ustalenie przykład: jednorazowy wykład
- Utrwalenie? Forma trwała, materialna

Cechy utworu: działalność ludzka; ustalenie; indywidualny charakter (oryginalność)

PRAWO CYTATU

- to prawo użytku publicznego, dozwolonego użytku, Określone art. 29 pr aut:

„Wolno przytaczać w utworach stanowiących samoistną całość urywki rozpowszechnionych utworów oraz rozpowszechnione utwory plastyczne, utwory fotograficzne lub drobne utwory w całości, w zakresie uzasadnionym celami cytatu, takimi jak wyjaśnianie, polemika, analiza krytyczna lub naukowa, nauczanie lub prawami gatunku twórczości.”

- ☐ Cytat jest wyłącznie fragmentem (art. 29 ust 2)
- ☐ dodatkowe wyjaśnienie, uzupełnienie informacji, przykład jakiegoś kontekstu, celem lepszego, bardziej obrazowego wyjaśnienia osobie trzeciej
- ☐ Rozpoznawalność cytatu (art. 34 pr aut)

ROZMIAR CYTATU

„Wykorzystanie fragmentu utworu, a nawet całego niewielkiego utworu, nie może budzić wątpliwości, że poza nim istnieje jakieś samoistne, samodzielnie przez nas stworzone dzieło.

Cytat jest zawsze wtórny i podrzędny wobec naszego twórczego wkładu. Dlatego niedozwolona jest np. praktyka polegająca na takim budowaniu własnego utworu, że jego dominującą częścią są cytaty opisane lakonicznymi komentarzami.

Cytat zawsze powinien zachować swoją pomocniczą funkcję w stosunku do naszego utworu”

!!!!!!

INNE NIEPRAWIDŁOWOŚCI I CZYNNOŚCI SPRAWCZE:

nierzetelnoŚĆ naukowa, naduŻycia, nie tylko copy & paste

1. Nieprawidłowe cytowanie
2. dopisywanie rzekomych autorów do utworu
3. Honorowe autorstwo
4. Przywłaszczeniu przez nauczyciela akademickiego fragmentów prac studentów i wykorzystaniu ich we własnych publikacjach
5. Ghostwriting
6. Kupowanie i sprzedawanie prac
7. Fałszowanie i zmyślanie danych i informacji lub manipulacja czy selektywność celem uzyskania pożądanego wyniku
8. Recenzowanie artykułów osób ze swojej uczelni
9. Z powodu niewystarczającego dorobku, ubieganie się o otrzymanie stopnia naukowego w innym kraju
10. Autoplagiat
11. Inne dzieła niż plagiat, wprowadzając w błąd co do rzeczywistego autorstwa np. za pomocą słów, gestów, lub poprzez umieszczenie fikcyjnego autorstwa

Nierzetelność, plagiat, odpowiedzialność prawna

Art. 115. pr aut

1. **Kto przywłaszcza sobie autorstwo albo wprowadza w błąd co do autorstwa** całości lub części cudzego utworu albo artystycznego wykonania, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 3.
2. Tej samej karze podlega, **kto rozpowszechnia bez podania nazwiska lub pseudonimu twórcy cudzy utwór** w wersji oryginalnej albo w postaci opracowania, artystyczne wykonanie albo publicznie zniekształca taki utwór, artystyczne wykonanie, fonogram, wideogram lub nadanie.
3. **Kto w celu osiągnięcia korzyści majątkowej** w inny sposób niż określony w ust. 1 lub 2 narusza cudze prawa autorskie lub prawa pokrewne określone w art. 16, art. 17, art. 18, art. 19 ust. 1, art. 19¹, art. 86, art. 94 ust. 4 lub art. 97, albo nie wykonuje obowiązków określonych w art. 19 ust. 2 lub art. 20 ust. 1-4, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

Czyli...

Penalizacja 3 typów przestępstw:

- Przywłaszczenie autorstwa (ust. 1)
 - Wprowadzenie w błąd co do autorstwa (ust. 1)
 - Rozpowszechnianie bez podania nazwiska (ust. 2)
 - Naruszenie autorstwa lub pr pokrewnych w celu osiągnięcia korzyści majątkowej w sposób inny niż w ust. 1 i ust.2 => kara grzywny, ograniczenie lub pozbawienie wolności
- > naruszenie praw osobistych i naruszenie praw osobistych i majątkowych

Czyli...

- Przedmiotem głównym ochrony jest ...?
- Przywłaszczenie autorstwa?
- Kiedy są zrealizowane znamiona czynu zabronionego?

Kryminalizacja – już od 1926r. Brana pod uwagę na mocy ustawy o pr aut (marzec 1926)

PLAGIAT TO PRZESTĘPSTWO PUBLICZNOSKARGOWE:

- zgłoszenie, zawiadomienie przez każdą osobę, która dostrzega plagiat, czyli zgłoszenie o popełnieniu przestępstwa;
- publiczny, społeczny obowiązek;
- instytucje wiedząc o przestępstwie mają obowiązek niezwłocznie zawiadomić odpowiednie organy ścigania np. policję, prokuraturę (art. 231 KK => działanie na szkodę interesu publicznego)
- właściwe organy przeprowadzają czynności przygotowawcze (m.in. policja wydział gospodarczy)

STUDENCI:

zgłoszenie podejrzenia => postępowanie wyjaśniające => ewentualnie dyscyplinarne.

Zgodnie z Ustawą z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym: odpowiedzialność dyscyplinarna przed komisją dyscyplinarną albo przed sądem koleżeńskim samorządu studenckiego.

Kary: upomnienie, nagana, nagana z ostrzeżeniem, zawieszenie w określonych prawach studenta na okres do jednego roku oraz wydalenie z uczelni

• CO GROZI ZA PLAGIAT??

- Art. 115 pr. Aut. karę grzywny, ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności od 1 miesiąca do 3 lat.
- Czyli oprócz konsekwencji cywilnych, zawodowych i dyscyplinarnych, sprawca plagiatu powinien liczyć się również z odpowiedzialnością karną.

REGULACJE wraz z nowelizacjami:

- Ustawa Prawo o szkolnictwie wyższym 2005 (wrzesień 2018r. wejście w życie ostatniej zmiany)
- Ustawa o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki 2003 (ostatnio zmieniona w kwietniu 2017r)
- Ustawa o pr aut i pr pokrewnych z 1994r. (lipiec 2020r wejście w życie ostatniej nowelizacji)

PIŚMIENICTWO

Bailey Jonathan, The World's First "Plagiarism" Case <https://www.plagiarismtoday.com/2011/10/04/the-world%E2%80%99s-first-plagiarism-case;>

Daśko Natalia, Karnoprawne i kryminologiczne aspekty przestępstwa plagiatu, Forum Prawnicze 2020, s. 81-94;

Grzybczyk Katarzyna, Utwór, czyli co jest chronione przez prawo autorskie?, <https://www.pwi.us.edu.pl/kategorie/prawo-autorskie/204-utwor-czyli-co-jest-chronione-przez-prawo-autorskie?jij=1604406924908;>

Kiełbasiński Wojciech, Odpowiedzialność dyscyplinarna i karna studentów z tytułu plagiatu, Zarządzanie Biznesem, <https://www.nzb.pl/aktualnosci/356-odpowiedzialnosc-dyscyplinarna-i-karna-studentow-z-tytulu-plagiatu;>

Kurs własności intelektualnej, materiały dla uczelni, <https://prawokultury.pl/kurs/prawo-cytatu;>

Kusion Mariusz, Odpowiedzialność karna za plagiat – co warto wiedzieć?, Low for creatives, [https://lookreatywni.pl/baza-wiedzy/odpowiedzialnosc-karna-za-plagiat/;](https://lookreatywni.pl/baza-wiedzy/odpowiedzialnosc-karna-za-plagiat/)

Michalak Arkadiusz, Ustawa o prawie autorskim i prawach pośrednich. Komentarz. Art. 115 [Plagiat i inne naruszenia praw]. Wyd. 1., Legalis, C. H. Beck, Warszawa 2019, s. 1-14;

Miernik Magdalena , Co to jest prawo cytatu i jak z niego korzystać?, Low for creatives , [https://lookreatywni.pl/baza-wiedzy/co-to-jest-prawo-cytatu/;](https://lookreatywni.pl/baza-wiedzy/co-to-jest-prawo-cytatu/)

Prawotwórca, blog o prawie autorskim, [http://prawotworca.pl/2017/12/utwor-czy-wszystko-co-czlowiek-stworzy-jest-chronione-ustawa/;](http://prawotworca.pl/2017/12/utwor-czy-wszystko-co-czlowiek-stworzy-jest-chronione-ustawa/)

Raubo Agnieszka , Wroński Marek, Nierzetelność naukowa w publikacjach akademickich. Kilka przykładów z obszaru nauk humanistycznych i społecznych, [w:] Rocznik Pedagogiczny 40/2017, s. 157- 172;

Rybak Karolina, Pomiedzy ustaleniem a utrwaleniem - wyjaśnienia terminologiczne, <https://www.pwi.us.edu.pl/kategorie/prawo-autorskie/239-pomiedzy-ustaleniem-a-utrwaleniem-wyjasnienia-terminologiczne;>

Sewerynik Aleksandra, Plagiat ukryty a wzorowanie się na cudzej twórczości, <https://www.rp.pl/Prawo-autorskie/302289997-Plagiat-ukryty-a-wzorowanie-sie-na-cudzej-tworczosci.html>;

Stanisławska – Kloc Sybilla ,Plagiat a inspiracja cudzymi pomysłami, Kwartalnik Urzędu Patentowego RP 2/2011 s. 53

Przykład wykonanej ekspertyzy przez niezależną instytucję.
Wskazanie na to, co jest przedmiotem podlegającym sprawdzeniu oraz czym jest plagiat
ukryty, czym plagiat jawny

UNIWERSYTET JAGIELLOŃSKI
Wydział Prawa i Administracji
Prawa Własności Intelektualnej
56 Kraków, ul. Józefa 19
tel. 12 427-59-41, fax 12 427-59-63

OPINIA

UNIWERSYTET JAGIELLOŃSKI
Wydział Prawa i Administracji
Katedra Prawa Własności Intelektualnej
31-056 Kraków, ul. Józefa 19
tel. 12 427-59-41, fax 12 427-59-63

Katedry Prawa Własności Intelektualnej Uniwersytetu Jagiellońskiego

Kraków, dnia 3 lutego 2014 r.

Kraków, dnia 3 lutego 2014 r.

I. Stan faktyczny.

Pismem z dnia 12 sierpnia 2013 r. Komenda Rejonowa Policji Warszawa II zwróciła się do Katedry Prawa Własności Intelektualnej UJ o wydanie opinii biegłego w przedmiocie następujących pytań:

„czy i w jakim stopniu publikacja [REDAKCYJA] pt. „Społeczna gospodarka rynkowa Niemiec” jest podobna do pracy doktorskiej Justyny Bokajło zatytułowanej „Społeczna Gospodarka Rynkowa w programach i praktyce politycznej niemieckich koalicji rządowych w latach 1990-2009” (1)

- jakie fragmenty ww. tekstów są identyczne, jakie podobne (2)

- czy w ww. publikacjach występuje plagiat ukryty, jeśli tak to w jakich fragmentach (3)

- czy ujawnione podobieństwa noszą znamiona plagiatu czy też są zapożyczeniami dopuszczanymi. Co o tym świadczy ?” (4)

Zestawienie fragmentów tekstu J. Bokajło oraz [REDACTED] zawiera poniższa tabela. W tabeli tej pogrubioną czcionką wskazano fragmenty identyczne, zwykłą czcionką wskazano natomiast fragmenty podobne. Opuszczono przypisy (jakkolwiek są one zasadniczo identyczne). Tabela stanowi zatem odpowiedź na zadane biegłym pytanie nr. 2.

J. Bokajło	[REDACTED]
1. Adenauer w swoich wspomnieniach podkreśla, że wśród wielu warunków „wyjścia Niemców z biedy i głodu”, „rozwiązania gospodarczych i biologicznych problemów Niemców”, najważniejsze było dla niego rozszerzenia niemieckiego systemu „społecznej gospodarki rynkowej” również na francuską strefę okupacyjną, co miało zapoczątkować nie tylko rozwój gospodarki niemieckiej, ale też zachodnioeuropejskiej. Miało to być warunkiem ustanowienia federacyjnego „ładu europejskiego” (<i>eine Neuordnung der gesamten europäischen Wirtschaft</i>). Stosowne „polecenia Adenauera” w tej sprawie miał wykonywać forsowany przez CDU, bezpartyjny L. Erhard. s. 159	1. Adenauer w swoich wspomnieniach wyraził pogląd, że wśród wielu warunków „wyjścia Niemców z biedy i głodu”, „rozwiązania gospodarczych i biologicznych problemów Niemców”, najważniejsze było dla niego rozszerzenia niemieckiego systemu „społecznej gospodarki rynkowej” również na francuską strefę okupacyjną, co miało zapoczątkować nie tylko rozwój gospodarki niemieckiej, lecz także zachodnioeuropejskiej. Miało to być warunkiem ustanowienia „nowego porządku całej europejskiej gospodarki” (<i>eine Neuordnung der gesamten europäischen Wirtschaft</i>). Realizację systemu społecznej gospodarki rynkowej zamierzał powierzyć, wówczas jeszcze bezpartyjnemu, prof. Ludwigowi Erhardowi. s. 51

Erharda, który Społeczną Gospodarkę Rynkową uważał bardziej za „społecznie zobowiązaną wolną gospodarkę rynkową”. Nawet wtedy, gdy w 1948 r., kierując faktycznie polityką gospodarczą Bizonii, pojawił się na II Zjeździe CDU strefy brytyjskiej w Recklinghausen (28. 08. 1948 r.), jako realizator chadeckiej koncepcji Społecznej Gospodarki Rynkowej, unikał tego pojęcia, w polemice z liberalną gospodarką wolnorynkową: *„Nie wolna gospodarka rynkowa liberalnego korsarstwa minionej ery, także nie ‘wolna gra sił’ i tym podobne frazesy, którymi się dzisiaj szermuje, lecz społecznie zobowiązana gospodarka rynkowa, która znów przywraca znaczenie poszczególnej jednostce, która stawia najwyżej wartość osobowości, ale której także słuszną wydajność pozwala wyjść na dobre, w postaci zasłużonego zarobku”*. W zdaniu

życie, gdyż musiał podporządkować się większej władzy realnej Erharda, który społeczną gospodarkę rynkową uważał bardziej za „społecznie zobowiązaną wolną gospodarkę rynkową”. Nawet wtedy, gdy w 1948 r., kierując faktycznie polityką gospodarczą Bizonii, pojawił się na II Zjeździe CDU strefy brytyjskiej w Recklinghausen (28.08.1948 r.) jako realizator chadeckiej koncepcji społecznej gospodarki rynkowej, unikał tego pojęcia w polemice z liberalną gospodarką wolnorynkową: *„Nie wolna gospodarka rynkowa liberalnego korsarstwa minionej ery, także nie ‘wolna gra sił’ i tym podobne frazesy, którymi się dzisiaj szermuje, lecz społecznie zobowiązana gospodarka rynkowa, która znów przywraca znaczenie poszczególnej jednostce, która stawia najwyżej wartość*

28. W roku 1987 CDU/CSU przedstawiły wspólny program wyborczy na najbliższe siedem lat. Program jest w całości zapowiedzią powrotu do zasad i wartości Społecznej Gospodarki Rynkowej oraz do kontynuacji jej realizacji przez kanclerza Adenauera, zwłaszcza jeśli chodzi o bezpieczeństwo, wolność i jedność strategiczną z państwami zachodnimi. Partie deklarują realizację koncepcji polityki zagranicznej, które zapoczątkował Konrad Adenauer: zjednoczenie ze Wspólnotą Europejską, współpracę w ramach NATO i rozwój Bundeswehry, partnerstwo strategiczne ze Stanami Zjednoczonymi. Ważne są także przyjazne stosunki ze Wschodem, a przede wszystkim wsparcie dla braci z NDR przy wyzwoleniu spod jarzma komunizmu. Stabilizacja regionu, jego bezpieczeństwo, rozwój technologiczny, społeczna polityka europejska i ochrony środowiska, oraz zwiększenie współpracy międzynarodowej, są celami priorytetowymi. Jeśli chodzi o politykę wewnętrzną, najważniejsze jest wzmocnienie funkcji państwa praw, czuwającego nad rozwojem demokracji i strzegącego wolności i bezpieczeństwa obywateli.

Partie zobowiązały się do prowadzenia stabilnej polityki finansowej, co jest równoznaczne z dalszym utrzymywaniem stabilnej wartości pieniądza: „po raz pierwszy od 16 lat NRD jest znów

8. 00

28. W 1987 r. CDU/CSU przedstawiły wspólny program wyborczy na najbliższe siedem lat. Program był w całości zapowiedzią powrotu do zasad i wartości społecznej gospodarki rynkowej oraz do kontynuacji jej realizacji przez kanclerza Adenauera, zwłaszcza jeśli chodzi o bezpieczeństwo, wolność i jedność strategiczną z państwami zachodnimi. Partie deklarują realizację koncepcji polityki zagranicznej, którą zapoczątkował Konrad Adenauer: zjednoczenie ze Wspólnotą Europejską, współpracę w ramach NATO i rozwój Bundeswehry, partnerstwo strategiczne ze Stanami Zjednoczonymi. Ważne są także przyjazne stosunki ze Wschodem, a przede wszystkim dążenie do intensyfikacji stosunków z NRD, w tym kontaktów społecznych. Stabilizacja regionu, jego bezpieczeństwo, rozwój technologiczny, społeczna polityka europejska i ochrony środowiska oraz zwiększenie współpracy międzynarodowej są celami priorytetowymi. Jeśli chodzi o politykę wewnętrzną, najważniejsze jest wzmocnienie funkcji państwa prawa czuwającego nad rozwojem demokracji i strzegącego wolności i bezpieczeństwa obywateli.

Partie koalicyjne CDU/CSU-FDP zobowiązały się do prowadzenia stabilnej polityki finansowej, co jest równoznaczne z dalszym utrzymywaniem stabilnej wartości pieniądza: „po raz pierwszy od 16 lat

Nieunikniona jest zatem pewna zbieżność tematyczna takich opracowań, a więc i idąca za nią pewna zbieżność formalna. Można dlatego założyć, że w opracowaniach tego typu, jak analizowane w niniejszej opinii, pewne fragmenty, cytaty, wnioski będą się powtarzać. Nadal jednak autorom tego typu opracowań pozostaje pewien zakres swobody twórczej, możliwość: wyboru stosownych cytatów, omówienia określonych zagadnień „własnymi słowami” (parafrazowania), przetłumaczenia tekstów na język polski we własnym zakresie. Tak daleko posunięty stopień zbieżności (często identyczność) jak w analizowanych fragmentach może prowadzić do wniosku, że pewne fragmenty książki [REDACTED] nie stanowią jego samodzielnej twórczości, lecz plagiat pracy doktorskiej J. Bokajło.

Odpowiadając zatem na zadane biegłym pytanie nr 1, stwierdzić trzeba, że książka

Jak wskazano wcześniej, w powyższej tabeli pogrubioną czcionką zaznaczono fragmenty identyczne, zwykłą czcionką wskazano natomiast fragmenty podobne. Można tutaj zauważyć, że w przypadku fragmentów podobnych [REDACTED] często po prostu poprawił drobne usterki stylistyczne lub literowe w pracy J. Bokajło - przykładowo poz. 10: J. Bokajło *„Po pierwszym okresie, okresie odbudowy – choć gospodarka wyraźnie poprawiała się, a jej stały wzrost dostarczył społeczeństwu podstawowe dobra materialne (...)”*; [REDACTED] *„Po pierwszym okresie – odbudowy gospodarki niemieckiej, której stan systematycznie poprawiał się i zaspokajał potrzeby społeczeństwa w zakresie podstawowych dóbr konsumpcyjnych (...)”*; poz. 14: J. Bokajło *„marktwirtschaftlichen Politik”*; [REDACTED] *„marktwirtschaftliche Politik”*; poz. 25 J. Bokajło *„organicznie”*, [REDACTED] *„lograniczenie”*. Niekiedy jednak drobne błędy literowe zostały powielone – przykładowo poz. 24 w obu tekstach *„wymagający”* zamiast *„wymagających”*.

Odpowiadając na zadane biegłym pytanie nr 4, uznać trzeba, że w przypadku fragmentów identycznych zachodzi plagiat jawny pracy doktorskiej J. Bokajło, w przypadku zaś fragmentów podobnych – w wielu przypadkach plagiat ukryty. W niniejszej sprawie kwestia ewentualnego plagiatu ukrytego nie ma jednak większego znaczenia. W świetle prawa autorskiego bowiem zarówno plagiat jawny jak i ukryty stanowią przywłaszczenie autorstwa w rozumieniu art. 115 pr. aut. Nadto w większości analizowane fragmenty są właściwie identyczne, a więc stanowią plagiat jawny.

Jeśli chodzi o wyjaśnienie, w odpowiedzi na postawione biegłym pytanie nr 4, co świadczy o tym, że podobieństwa są plagiatem a nie zapożyczeniami dopuszczanymi, to trzeba wskazać, że „zapożyczenia” te (identyczność lub podobieństwo treści) nie są dopuszczalne w braku spełnienia wymogów prawa cytatu, w szczególności wskazania autorstwa J. Bokajło. Dlatego też stanowią one plagiat.

Dla zaistnienia plagiatu nie ma znaczenia okoliczność, że egzemplarze książki [REDAKTURA] zostały rozpowszechnione pierwotnie jedynie w formie tzw. egzemplarzy sygnałnych. Jak wskazała J. Bokajło (k. 447, tom III), książka ta trafiła następnie do powszechnej dystrybucji, obecnie znajduje się w wielu bibliotekach (przykładowo biegli stwierdzili, że dwa egzemplarze tej książki są dostępne w Bibliotece Jagiellońskiej w Krakowie).

IV. Wniosek końcowy.

Książka [REDAKTURA] stanowi – w analizowanym zakresie – plagiat pracy doktorskiej J. Bokajło.